

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 22 maja 2019 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. z dnia 8 stycznia 2019 r. znak (...) w ten sposób, że przyznał W. K. prawo do odsetek ustawowych od należnych jej zasiłków:

1. za okres od 9 marca 2017 r. do 15 marca 2017 r. - od dnia 11 kwietnia 2017 r. do dnia 12 września 2018 r.,
2. za okres od 16 marca 2017 r. do 30 marca 2017 r. - od dnia 25 kwietnia 2017 r. do dnia 12 września 2018 r.,
3. za okres od 31 marca 2017 r. do 13 kwietnia 2017 r. - od dnia 23 maja 2017 r. do dnia 12 września 2018 r.,
4. za okres od 14 kwietnia 2017 r. do 27 kwietnia 2017 r. - od dnia 23 maja 2017 r. do dnia 12 września 2018 r.,
5. za okres od 28 kwietnia 2017 r. do 11 maja 2017 r. - od dnia 6 czerwca 2017 r. do dnia 12 września 2018 r.,
6. za okres od 12 maja 2017 r. do 25 maja 2017 r. - od dnia 17 czerwca 2017 r. do dnia 12 września 2018 r.,
7. za okres od 26 maja 2017 r. do 8 czerwca 2017 r. - od dnia 30 czerwca 2017 r. do dnia 12 września 2018 r.,
8. za okres od 9 czerwca 2017 r. do 21 czerwca 2017 r. - od dnia 11 lipca 2017 r. do dnia 12 września 2018 r.,
9. za okres od 22 czerwca 2017 r. do 19 lipca 2017 r. - od dnia 27 lipca 2017 r. do dnia 12 września 2018 r.,
10. za okres od 20 lipca 2017r. do 16 sierpnia 2017r, - od dnia 25 sierpnia 2017r. do dnia 12 września 2018r.,
11. za okres od 17 sierpnia 2017 r. do 23 sierpnia 2017 r. - od dnia 21 września 2017 r. do dnia 12 września 2018 r.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne i prawne:

W. K. zatrudniona była w firmie (...) w K. na stanowisku handlowiec na początku na okres próbny od dnia 5 grudnia 2016 roku do dnia 4 lutego 2017 roku za wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 1.850 złotych miesięcznie, a następnie na czas określony od dnia 5 lutego 2017 roku do dnia 31 grudnia 2017 roku za wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości w wysokości 2.000 złotych miesięcznie.

Na podstawie aneksu zawartego 2 stycznia 2017 roku pomiędzy wnioskodawczynią, a pracodawcą zmianie uległy dotychczasowe warunki zatrudnienia w zakresie płacy zasadniczej brutto umowy o pracę zawartej w dniu 5 grudnia 2016 roku na kwotę 2.000 złotych brutto miesięcznie.

Decyzją z dnia 5 maja 2017 roku znak: OU210100/D/2017-000791/001 Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. Inspektorat w K. stwierdził, że W. K. jako pracownik u płatnika składek D. K. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, w tym emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 5 grudnia 2016 roku.

W. K. wniosła odwołanie od powyższej decyzji do Sądu Okręgowego w Łodzi, VIII Wydziału Prawa Pracy i (...).

Sąd Okręgowy w Łodzi, VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 28 sierpnia 2017 roku w sprawie o sygn. akt VIII U 1289/17 o ustalenie podlegania ubezpieczeniu społecznemu na skutek odwołania W. K. z udziałem D. K. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z dnia 5 maja 2017 roku znak (...) - (...) oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 12 września 2018 roku w sprawie o sygn. akt III AUa 1467/17 na skutek apelacji W. K. od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 28 sierpnia 2017 roku w sprawie o sygn. akt VIII U 1289/17 zmienił zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję organu rentowego i orzekł o podleganiu przez W. K. obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu, jako pracownik u płatnika składek D. K. od dnia 5 grudnia 2016 roku. Ponadto, zasądzone od organu rentowego na rzecz skarżącej kwotę 30 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, iż odwołanie zasługuje na uwzględnienie, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji wydanej w dniu 8 stycznia 2019 roku zmienionej decyzją z dnia 6 marca 2019 roku i przyznaniem W. K. prawa do odsetek.

Sąd Rejonowy wyjaśnił, że zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2016 roku, poz. 963), jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Powyższe stanowi wyraz zasady, iż zobowiązania pieniężne na rzecz osób uprawnionych w stosunkach ubezpieczenia społecznego powinny być wykonywane zgodnie z zasadą terminowego spełniania świadczeń. Sankcją nieprzyznania w terminie lub niewypłacenia przez organ rentowy świadczenia we właściwym w terminie jest obowiązek zapłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości ustawowej, określonej przepisami prawa cywilnego.

Sąd I instancji podniósł, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest zobowiązany do zapłaty odsetek za opóźnienie (w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia) będącego następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. W praktyce powyższe oznacza, że w istocie odsetki należą się według prawa ubezpieczeń społecznych za zwłokę, przez którą rozumie się w prawie cywilnym opóźnienie w wykonaniu zobowiązania wskutek okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Prawo ubezpieczeń społecznych nie przewiduje bowiem rozróżnienia terminologicznego między opóźnieniem „zwykłym” a „zwłoką”, ograniczając się do ustanowienia obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w ustalaniu prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego lub w wypłacaniu świadczeń, za które organ ponosi odpowiedzialność (<a contr ario z art. 85 ust 1 zdanie 2 powołanej ustawy).

W konsekwencji w stosunkach ubezpieczeniowych nie może być stosowana zasada wynikająca z treści uregulowanej w art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którą, jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Sąd orzekający podziela tym samym pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uzasadnieniu wyroku z dnia 23 marca 1999 roku w sprawie II UKN 544/98 (OSNAP 2000/11/434) zgodnie, z którym przepisy kodeksu cywilnego ani wprost, ani odpowiednio nie mają zastosowania do stosunków prawa ubezpieczenia społecznego. Prawo ubezpieczenia społecznego jest samodzielną dyscypliną prawa z właściwą sobie, publicznoprawną metodą regulacji stosunków prawnych składających się na jego przedmiot. Jest prawem ścisłym, a stosunki prawne kształtowane są nie wolą jego podmiotów (np. niedopuszczalność ugody), lecz ustawą (przymus ubezpieczenia, zamknięty katalog ryzyk i świadczeń, jednolitość statusu ubezpieczonych). Nadto, w prawie ubezpieczenia społecznego nie ma generalnego odesłania w sprawach jego przepisami nie unormowanych do przepisów Kodeksu cywilnego.

Odsetki od opóźnionego świadczenia są uregulowane w przepisach prawnych z ubezpieczeń społecznych wyczerpująco - nie stosuje się więc przepisów prawa cywilnego w zakresie tymi przepisami unormowanymi.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż charakter akcesoryjny świadczenia z tytułu odsetek nie pozwala na oderwanie go od świadczenia głównego. Tak więc należność ta nie jest należnością cywilnoprawną, gdyż w tym przypadku nie przysługuje na podstawie art. 481 k.c., a tylko na mocy przepisów szczególnych w stosunku do kodeksu cywilnego. Jedynie co do wysokości odsetek przepisy te odsyłają do przepisów prawa cywilnego.

Sąd Rejonowy wskazał ponadto, że organ rentowy nie ma obowiązku wypłacania odsetek od świadczenia, jeśli naruszenie terminu nastąpiło wskutek okoliczności, za które organ ten nie ponosi odpowiedzialności. Jeżeli zaś chodzi o interpretację tego pojęcia w orzecznictwie podnosi się, że określenie to jest bardziej zbliżone znaczeniowo do używanego w przepisach prawa określenia: "przyczyn niezależnych od organu", co oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od Zakładu. Przesłanki egzoneracji były przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego. W judykaturze przyjmowano jej możliwość, gdy opóźnienie w ustaleniu prawa do świadczeń było skutkiem przyczyn niezależnych od organu (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2004 roku w sprawie II UK 485/03, OSNP 2005 nr 10, poz. 147; wyrok SN z dnia 25 stycznia 2005 roku w sprawie I UK 159/04, OSNP 2005 nr 19, poz. 308).

Sąd Najwyższy w powołanym wyroku z 25 stycznia 2005 r w sprawie I UK 159/04 przyjął, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, zwłaszcza gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia, oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Najwyższy podniósł, że wówczas, gdy organ rentowy w chwili wydania zaskarżonej decyzji miał wszystkie potrzebne dane pozwalające na wydanie decyzji zgodnej z prawem, a po stronie ubezpieczonego nie występował obowiązek wykazania żadnych innych okoliczności uzasadniających jego wnioski, to dla obowiązku zapłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia, nie mogą mieć znaczenia okoliczności dotyczące przebiegu postępowania sądowego, zwłaszcza gdy w tym postępowaniu nie ustalono żadnych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyło na ubezpieczonym, a które nie były znane (nie mogły być znane) organowi rentowemu. Podobnie orzekł Sąd Najwyższy w wyroku z 14 września 2007 roku w sprawie III UK 37/07 (OSNP Nr 21-22/2008, poz. 328).

Sąd I instancji przyznał, że zgodnie z utrwalonym już poglądem judykatury zawarte w art. 85 ust. 1 określenie: „nie ustalił prawa do świadczenia” oznacza zarówno niewydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania (wyrok SN z dnia 12 sierpnia 1998 roku w sprawie II UKN 171/98, OSNP Nr 16/1999, poz. 521; wyrok SN z dnia 9 marca 2001 roku w sprawie II UKN 402/00, OSNAPiUS Nr 20/2002, poz. 501).

Sąd Rejonowy podniósł także, iż zaliczono tutaj również sytuacje, w których organ rentowy odmawiając przyznania świadczenia, naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego, przy czym dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez organ rentowy prawomocnym wyrokiem sądu zmieniającym decyzję organu rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia (wyrok SN z dnia 25 stycznia 2005 roku w sprawie I UK 159/04, OSNP Nr 19/2005, poz. 308; wyrok SN z dnia 7 kwietnia 2010 roku w sprawie I UK 345/09).

Wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem oznacza, że opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa, (wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 31 sierpnia 2017 roku w sprawie III AUa 1093/15).

Zatem, jeżeli organ rentowy wydaje bezprawną decyzję o odmowie wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy możliwe było wydanie decyzji zgodnej z prawem, a w szczególności, gdy ubezpieczony wykazał wszystkie przesłanki świadczenia,

to opóźnienie nie jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności w rozumieniu art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Kwestię terminów wypłaty zasiłku chorobowego regulują przepisy ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2016 roku, poz. 372).

Sąd Rejonowy wskazał również, że zgodnie z art. 64 ust 1 powołanej ustawy płatnicy składek wypłacają zasiłki w terminach przyjętych dla wypłaty wynagrodzeń lub dochodów, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych bieżąco po stwierdzeniu uprawnień. Zasiłki te wypłaca się nie później jednak niż w ciągu 30 dni od daty złożenia dokumentów niezbędnych do stwierdzenia uprawnień do zasiłków. Stosownie zaś do brzmienia art. 64 ust. 2 ustawy jeżeli płatnik składek nie wypłacił zasiłku w terminie, o którym mowa w ust. 1, jest on obowiązany do wypłaty odsetek od tego zasiłku w wysokości i na zasadach określonych w ustawie o systemie ubezpieczeń społecznych.

W przedmiotowej sprawie organ rentowy uznał, iż podstawę wypłaty świadczenia stanowi wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 12 września 2018 roku o sygn. akt III AUa 1467/17 ustalający, iż wnioskodawczym podlega ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia w Lombard (...) D. K.. Organ rentowy przyjął zatem, iż prawomocny wyrok w sprawie podlegania przez wnioskodawczynię ubezpieczeniom społecznym był dokumentem niezbędnym do stwierdzenia jej uprawnień do uzyskania zasiłku chorobowego. Powyższe stanowisko Sąd I instancji uznał za błędne.

Jak podniósł Sąd Rejonowy, powyższy pogląd znajduje uzasadnienie w przypadku ustalania prawa do świadczeń na podstawie ustawy o emeryturach i rentach. Prezentowany przez organ ubezpieczeń społecznych pogląd, że prawo do odsetek za zwłokę powstaje po uprawomocnieniu się wyroku ustalającego prawo do należności głównej, a wyrok traktowany jest jako ostatnia z okoliczności koniecznych do ustalenia prawa utrwalił się w judykaturze Sądu Najwyższego na gruncie art. 118 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - tj. Dz. U. z 2016 r., poz. 353 ze zm.(por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 11 października 1991 r., II PZP 1/91, OSP 1992 nr 11-12, poz. 256 z glosą A. Szpunara). Zgodnie z tym przepisem, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie ustalenia prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W myśl ust. 1a art. 118 w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również z mocy prawa dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego.

Jednakże powyższe stanowisko nie może być stosowane w przypadku ustalania prawa do świadczeń wypłacanych na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Ustawa ta nie zawiera podobnych unormowań w tym zakresie, ani nie odsyła w tym przypadku do treści ustawy o emeryturach i rentach.

Sąd Rejonowy wskazał również, iż w rozpoznawanej sprawie poza sporem pozostaje, że w następstwie decyzji organu rentowego z dnia 5 maja 2017 roku, w której stwierdzono, iż wnioskodawczym jako pracownik u płatnika składek D. K. nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym, w tym emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu, wypadkowemu od dnia 5 grudnia 2016 roku, nie nastąpiła wypłata należnych wnioskodawczym świadczeń.

Analizując ustalone w toku postępowania okoliczności Sąd orzekający uznał, iż brak jest podstaw do uznania, że opóźnienie w ustaleniu i wypłacie zasiłku chorobowego nastąpiło z przyczyn niezależnych od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Postępowanie przed Sądem Okręgowym i Sądem Apelacyjnym nie odbywało się w oparciu o dowody, których przeprowadzenie nie byłoby możliwe w pierwotnym postępowaniu przed organem rentowym. Fakt, iż Sąd Okręgowy orzekający jako Sąd I instancji podzielił stanowisko organu rentowego nie ma żadnego znaczenia w kontekście niniejszej sprawy. Skoro bowiem Sąd Apelacyjny był w stanie podjąć prawidłowe rozstrzygnięcie, to należy przyjmować, że był w stanie od początku zrobić to organ rentowy już w swoim pierwotnym postępowaniu.

W związku z powyższym Sąd I instancji uznał, że żądanie odsetek ustawowych od należnych ubezpieczonej zasiłków jest zasadne. Odsetki ustawowe Sąd zasądził od dnia następnego od ustalonych dat wymagalności poszczególnych zasiłków. Zgodnie bowiem z § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych z dnia 1 lutego 1999 r. (Dz. U. Nr 12, poz. 104) odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń, z uwzględnieniem ust. 2-5. Na mocy zaś ust. 4 § 2 okres opóźnienia w wypłaceniu świadczeń okresowych liczy się od dnia następującego po ustalonym terminie ich płatności.

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł pełnomocnik Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie:

a) prawa materialnego, tj. art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tj. Dz. U. z 2016 roku, poz. 963) poprzez niewłaściwe jego zastosowanie i przyznanie prawa do odsetek ustawowych od należnych jej zasiłków,

b) prawa procesowego, tj. art. 233 k.p.c. poprzez niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy oraz sprzeczność ustaleń Sądu z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym.

Skarżący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania lub uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 3 grudnia 2019 r. pełnomocnik organu rentowego podtrzymał swoją apelację.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należało odnieść się do zarzutu apelacji naruszenia prawa procesowego poprzez niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy oraz sprzeczność ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego, albowiem ocena zarzutu naruszenia prawa materialnego może być dokonana tylko przy prawidłowo zrekonstruowanym stanie faktycznym sprawy.

Zarzut naruszenia prawa procesowego jest chybiony. Skarżący nie wskazał jakie okoliczności sprawy nie zostały wyjaśnione, bądź też które ustalenia faktyczne Sądu pozostają w sprzeczności z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym.

Skarżący ma rację, że stan faktyczny przedmiotowej sprawy był zawiły, jednakże z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym. W takiej sytuacji ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu – na podstawie tego samego materiału dowodowego – dawały się wysnuć wnioski odmienne. Tylko w przypadku, gdy brak jest logiki w wiązaniu wniosków z zebranymi dowodami lub gdy wnioskowanie sądu wykracza poza schematy logiki formalnej albo, wbrew zasadom doświadczenia życiowego, nie uwzględnia jednoznacznych, praktycznych związków przyczynowo - skutkowych, przeprowadzona przez Sąd ocena dowodów może zostać skutecznie podważona. Efektywne postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga więc określenia, których konkretnie uchybień w toku wyprowadzenia wniosków w oparciu o przeprowadzone dowody dopuścił się sąd orzekający, naruszając tym zasady logicznego rozumowania, bądź wskazania doświadczenia życiowego. Skarżący formułujący taki zarzut powinien zatem określić, jaki konkretnie dowód i z naruszeniem których dokładnie kryteriów sąd ocenił niewłaściwie.

Apelacja organu rentowego skutkowałą koniecznością zmiany zaskarżonego wyroku z uwagi na naruszenie przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego. Wskazać dlatego należy, że kwestia sporna w niniejszym postępowaniu

sprowadzała się do ustalenia, czy wobec prawidłowo - w zasadzie w całości - ustalonego przez Sąd I instancji stanu faktycznego, pozwany organ słusznie przyznał W. K. odsetki za okres od 13 dnia 13 października 2018 roku do dnia wypłaty zasiłku chorobowego, tj.: do dnia 18 października 2018 roku.

Przechodząc do zarzutów naruszenia prawa materialnego należy wskazać, że stosownie do treści art. 85 ust. 1 ustawy, jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Przewidziane w art. 85 ust. 1 zdanie drugie ustawy wyłączenie obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek nie jest zależne od wykazania, że organ rentowy nie ponosi winy w powstaniu opóźnienia. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 października 2004 roku w sprawie UK 485/03 (OSNP 2005/10/147) określenie: „okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności” jest bardziej zbliżone znaczeniowo do używanego w przepisach prawa określenia: „przyczyn niezależnych od organu”, co oznacza, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie jest obowiązany do wypłaty odsetek nie tylko wtedy, gdy nie ponosi winy w opóźnieniu, lecz także wtedy, gdy opóźnienie w ustaleniu i wypłacie prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego jest skutkiem innych przyczyn niezależnych od Zakładu.

Sąd Odwoławczy nie podziela stanowiska Sądu I instancji, aby opóźnienie w ustaleniu i wypłacie zasiłku chorobowego nastąpiło z przyczyn zależnych od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż jak wynika z analizowanego unormowania przesłanką powstania obowiązku organu rentowego wypłaty odsetek jest opóźnienie tego organu w ustaleniu prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego lub wypłaty tego świadczenia. Błędy organu rentowego rodzące jego odpowiedzialność w postaci zapłaty odsetek można przy tym zakwalifikować jako błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Błąd w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa jest popełniany wówczas, gdy na podstawie prawidłowo i kompletnie zebranego materiału dowodowego i po ustaleniu niezbędnych okoliczności organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, ponieważ błędnie dokonuje interpretacji obowiązujących regulacji w przedmiotowym stanie faktycznym. W takiej sytuacji sąd nie uzupełnia ustaleń faktycznych dokonanych przez organ rentowy. Jeżeli zatem organ rentowy dokonał nieprawidłowej wykładni lub błędnego zastosowania prawa, to ubezpieczonemu należą się odsetki od kwoty świadczenia przyznanego wyrokiem sądu, liczone od upływu terminu, w którym organ rentowy powinien był wydać prawidłową decyzję uwzględniającą wniosek (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2009 roku, sygn. akt I UK 345/08, OSNP 2010/23-24/293).

Natomiast, by stwierdzić, że organ rentowy nie popełnił błędu w ustaleniach faktycznych, skutkującego wyłączeniem jego odpowiedzialności konieczne jest wykazanie, iż w przepisany terminie nie dysponował on materiałem umożliwiającym przyznanie świadczenia. Należy przy tym uwzględnić dodatkowo, czy organ rentowy w ramach swoich kompetencji i nałożonych obowiązków poczynił wszystkie możliwe ustalenia faktyczne i wyjaśnił wszystkie okoliczności konieczne do wydania decyzji. Jeżeli bowiem zmiana decyzji w postępowaniu odwoławczym będzie uzasadniona ustaleniami co do takich okoliczności, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu, to nie będzie podstaw do uznania, iż opóźnienie jest następstwem okoliczności za które ponosi on odpowiedzialność (vide: Komentarze Becka, Emerytury i renty z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (...) Komentarz pod redakcją B. Gudowskiej i K. Ślęzaka Wydawnictwo C.H. BECK Warszawa 2013, str. 749).

Sąd I instancji nie nadał również dostatecznego znaczenia brzmieniu przepisu art. 118 ust. 1 i 1a u.e.r.f.u.s., zgodnie z którym organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. Jednak w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego (przede wszystkim sądu ubezpieczeń społecznych) za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień

wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Powołanych przepisów nie można interpretować w oderwaniu od treści wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 11 września 2007 r. w sprawie P 11/07, który rozstrzygał o zgodności art. 118 ust. 1a z Konstytucją. W uzasadnieniu powołanego wyroku Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że przez pojęcie "wyjaśnienie ostatniej niezbędnej okoliczności" z art. 118 ust. 1a należy rozumieć wyjaśnienie ostatniej okoliczności koniecznej do ustalenia samego istnienia prawa wnioskodawcy do świadczenia. Stąd też 30-dniowy termin na wydanie decyzji w sprawie świadczenia i jego wypłaty w razie, gdy prawo do świadczenia zostało ustalone przez sąd, powinien być liczony od dnia doręczenia wyroku sądu tylko wtedy, gdy ustalenie prawa do świadczenia dopiero w postępowaniu sądowym nie było następstwem okoliczności, za które ponosi odpowiedzialność organ rentowy.

W niniejszej sprawie rację ma apelujący, prawidłowo naliczając odsetki za okres po upływie 30 dni od uprawomocnienia się wyroku Sądu Apelacyjnego, który jest ostatnim dokumentem niezbędnym do ustalenia prawa do świadczenia. Wyrok uprawomocnił się 12 września 2018 roku, co skutkowało wypłatą odsetek od dnia 13 października 2018 roku do dnia wypłaty zasiłku chorobowego, tj.: do dnia 18 października 2018 roku.

Dla rozstrzygnięcia powyższej kwestii - jak prawidłowo wskazał Sąd I instancji - decydujące znaczenie miał przepis art. 64 ust. 1 i 2 ustawy zasiłkowej, zgodnie z którym płatnicy składek, o których mowa w art. 61 ust. 1 pkt 1, wypłacają zasiłki w terminach przyjętych dla wypłaty wynagrodzeń lub dochodów, a Zakład Ubezpieczeń Społecznych bieżąco po stwierdzeniu uprawnień. Zasiłki te wypłaca się nie później jednak niż w ciągu 30 dni od daty złożenia dokumentów niezbędnych do stwierdzenia uprawnień do zasiłków. Jeżeli płatnik składek nie wypłacił zasiłku w terminie, o którym mowa w ust. 1, jest on obowiązany do wypłaty odsetek od tego zasiłku w wysokości i na zasadach określonych w ustawie systemowej, a więc w oparciu o przepis art. 85 ust. 1 wskazanej ustawy. Zgodnie z tym przepisem, jeżeli Zakład, w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych, nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności (art. 85 ust. 1 zd. 2 ustawy systemowej). W świetle powyższego istotnym stało się określenie, co w niniejszej sprawie stanowiło "niezbędny dla stwierdzenia uprawnień do zasiłków dokument".

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd I instancji niezasadnie uznał, iż dokumentem takim nie był wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 września 2018 r., na mocy którego zmieniona została decyzja organu rentowego z dnia 5 maja 2017 r., tj. decyzja stwierdzająca, iż ubezpieczona W. K. nie podlegała obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia u płatnika składek LOMBARD (...) D. K..

Wszystkie te argumenty przemawiają za tym, że wbrew wywodom Sądu Rejonowego, nie sposób przypisać organowi rentowemu obowiązku wypłaty świadczeń w terminie wcześniejszym niż 30 dni od ogłoszenia w dniu 12 września 2018 r. wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi, sygn. akt III AUa 1467/17. Tym samym pozwany organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za wypłatę należnych skarżącej świadczeń po terminie, stosownie do art. 85 ust. 1 zd. 2 ustawy systemowej.

Z powyższych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.

Przewodniczący: Sędziowie: